ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ελ. Καραντζόλα Κ. Κύρδη
Τ. Σπανέλλη Θ. Τσιαγκάνη

ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Δεύτερο τεύχος - 2ος τόμος

ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

2ος ΤΟΜΟΣ

Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α: «Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ελένη Καραντζόλα, Επίκ. Καθηγ. του Πανεπ. Αιγαίου
Καλλιόπη Κύρδη, Εκπ/κός
Τατιάνα Σπανέλλη, Εκπ/κός
Θεοδώρα Τσαγκάνη, Εκ/κός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Βασίλ. Αναγνωστόπουλος, Καθ. Πανεπ. Θεσσαλίας
Ιωάννης Λεβεντόπουλος, Σχολικός Σύμβουλος
Λυδία Αμπόνη-Τσούρα, Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Λήδα Βαρβαρούση, Σκιτσογράφος-Εικονογ/φος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Βασίλειος Βουβονίκος,
Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘ. ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβ. του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβ. του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘ. ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Γεώργιος Οικονόμου, Μόν. Πάρεδρ. του Παιδαγ. Ινστ.

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γρ. Τέχνες Α.Ε.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ελ. Καραντζόλα Κ. Κύρδη
Τ. Σπανέλλη Θ. Τσιαγκάνη

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
Μεταίχμιο

ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Γράμματα Λέξεις Ιστορίες

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

2ος ΤΟΜΟΣ

Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε από την Ομάδα ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού προσβάσιμου από αμβλύωπες μαθητές, του έργου «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη».

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

Γράφουμε και διαβάζουμε

Κάνουμε κάτι όλοι μαζί

Συζητάμε

Θυμόμαστε ξανά

Άνοιξη

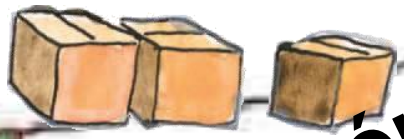

Η μετακόμιση

Η Αγγελική

Παίζουμε παντομίμα;

Το κοτσύφι

Βόλτα στο βουνό

Το ημερολόγιο της Μαρίνας

Για σου, κόσμε

Πασχαλινό

Η μετακόμιση

Την Κυριακή ένα μεγάλο φορτηγό σταμάτησε έξω από την πολυκατοικία που μένουν ο Άρης και η Μαρίνα.

- Στον πρώτο όροφο να τα ανεβάσετε παρακαλώ, ακούστηκε μια γυναικεία φωνή.

Τρεις εργάτες ανεβοκατέβαιναν τη σκάλα κουβαλώντας πράγματα. Ένα ψυγείο, μία κουζίνα, μία τηλεόραση, δύο βιβλιοθήκες, έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, μία κιθάρα, ένα πλυντήριο, καρέκλες, ένα μεγάλο τραπέζι, γλάστρες, κούτες...

Ο Άρης και η Μαρίνα κοιτούσαν από το παράθυρο.

- Να έχουν άραγε παιδιά οι καινούριοι μας γείτονες; αναρωτήθηκε η Μαρίνα.

Τότε είδαν έναν εργάτη να ξεφορτώνει ένα κόκκινο παιδικό ποδήλατο.

Η μετακόμιση αρχίζει!
Να η κουβέρτα μου, το πιάτο μου, το παιχνίδι μου, η ζώνη μου.

Να οι κουβέρτες μας, τα πιάτα μας, τα παιχνίδια μας, οι ζώνες μας.

Ο οδηγός του φορτηγού έψαξε στον χάρτη για να βρει σε ποιο δρόμο να ξεφορτώσει τα πράγματα. Το σπίτι είναι στην οδό Έλλης 9.

Βρες στον χάρτη της επόμενης σελίδας πού είναι η οδός Έλλης.

ΠΑΡΚΟ
ΟΔ. ΑΓ. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ
ΟΔΟΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΟΔ. 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ
ΟΔΟΣ ΙΟΝΙΟΥ
ΟΔ. ΑΙΓΑΙΟΥ
ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟ
ΟΔΟΣ ΕΛΛΗΣ
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΟΔΟΣ ΕΥΡΩΤΑ

Το φορτηγό έρχεται από τη λεωφόρο Δημοκρατίας. Σημείωσε τη διαδρομή που έκανε μέχρι να φτάσει στην οδό Έλλης.

Ο Άρης και η Μαρίνα μένουν στην οδό Έλλης 9.
Ο Ορφέας μένει στην οδό Άγγελου Σικελιανού 13.
Ο Σαμπέρ μένει στην οδό Ειρήνης 15.
Βρες στον χάρτη τους δρόμους που μένουν τα παιδιά.

Ύστερα γράψε κι εσύ τη διεύθυνσή σου.

Μένω

Η Αγγελική

Το επόμενο απόγευμα ο Άρης συνάντησε στη σκάλα της πολυκατοικίας ένα κορίτσι. Προσπαθούσε να ανεβάσει το ποδήλατό της.

Ο Άρης τη βοήθησε.

- Εγώ θα κρατήσω την πίσω ρόδα. Εσύ κράτα το τιμόνι, της είπε. Πρόσεχε να μη χτυπήσει

ο καθρέφτης στον τοίχο.
Τα παιδιά ανέβασαν το ποδήλατο στον πρώτο όροφο.
- Φτάσαμε, είπε το κορίτσι. Ευχαριστώ πολύ για τη βοήθειά σου.
- Με λένε Άρη. Εδώ είναι ο όροφος που μένω, είπε ο Άρης.
- Εμένα, με λένε Αγγελική. Είμαι η καινούρια γειτόνισσά σας.
- Μου αρέσει το ποδήλατό σου. Την Κυριακή θα πάω με τους φίλους μου βόλτα

στο βουνό. Θα πάρουμε τα ποδήλατά μας. Θέλεις να έρθεις κι εσύ; ρώτησε ο Άρης.

Παίζουμε σχολείο; Εγώ θα είμαι ο δάσκαλός σου.

Κι εγώ ο μαθητής σου.

Εμείς θα είμαστε οι δάσκαλοί σας.

Κι εμείς οι μαθητές σας.

Ο Άρης τηλεφωνεί στην Ιωάννα. Τι συζητούν; Συμπλήρωσε τις ερωτήσεις με τις λέξεις **ποιος**, **ποια**, **ποιο** και διάβασε.

- Καλημέρα. Μου δίνετε την Ιωάννα, παρακαλώ;

- _____ τη ζητά;

- Είμαι ο Άρης.

- Γεια σου, Άρη.

- Ιωάννα, ξέρεις _____ είναι η καινούρια χειτόνισσά μου;

- _____ είναι;

- Είναι η Αγγελική.

- Η Αγγελική είναι το κορίτσι που ήρθε σήμερα στο σχολείο;

- Ναι, αυτή είναι.

- Είναι συμμαθήτρια με τον Σαμπέρ. Πάει στη δευτέρα τάξη.

- Ξέρεις _____ είναι το αγαπημένο της παιχνίδι;

- _____ είναι;

- Είναι το ποδήλατο.

Παίζουμε παντομίμα;

Είναι Παρασκευή απόγευμα. Όλη η παρέα είναι στο σπίτι του Άρη και της Μαρίνας. Αποφάσισαν να παίξουν παντομίμα.
Ο Ορφέας λέει τους κανόνες του παιχνιδιού.

« Διαλέγουμε ένα θέμα. Μπορεί να είναι τα ζώα, τα επαγγέλματα ή οι ήρωες των παραμυθιών. Χωριζόμαστε σε ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέγει μυστικά τι θα παρουσιάσει στην άλλη ομάδα. Η μία ομάδα παρουσιάζει το θέμα χωρίς λόγια, μόνο με κινήσεις.
Για παράδειγμα, τα παιδιά μιμούνται τις κινήσεις των ζώων. Οι παίκτες της άλλης ομάδας προσπαθούν να μαντέψουν. Κερδίζουν, αν μαντέψουν σωστά. »

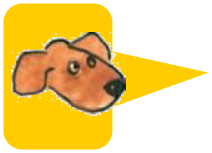

Παίζουμε παντομίμα;
Εγώ είμαι αστροναύτης,
εσύ είσαι διαστημόπλοιο,
αυτός είναι φεγγάρι.
Εμείς είμαστε αεροπόροι,
εσείς είστε αεροπλάνα,
αυτοί είναι πουλιά.

- Ας παίξουμε τα επαγγέλματα, πρότεινε ο Άρης.

Η ομάδα με τη Μαρίνα, τον Άρη και τον Σαμπέρ παίζει πρώτη. Ο Άρης κάνει κύκλους. Ο Σαμπέρ κρατάει τον Άρη από την μπλούζα. Η Μαρίνα κάνει ότι πετάει.

Τα παιδιά της άλλης ομάδας συζητούν τις ιδέες τους.

- Μήπως είναι πουλιά; ρώτησε ο Ορφέας.

- Το βρήκα. Είναι αεροπόροι, είπε η Ιωάννα.

- Δεν είμαστε αεροπόροι, απάντησε η Μαρίνα.
- Είστε αστροναύτες; ρώτησε η Αγγελική.
- Κερδίσατε! Η απάντηση της Αγγελικής είναι η σωστή.
- Εσύ, Άρη, τι είσαι; ρώτησε ο Ορφέας.
- Εγώ είμαι το διαστημόπλοιο και ο Σαμπέρ είναι ο πιλότος μου.

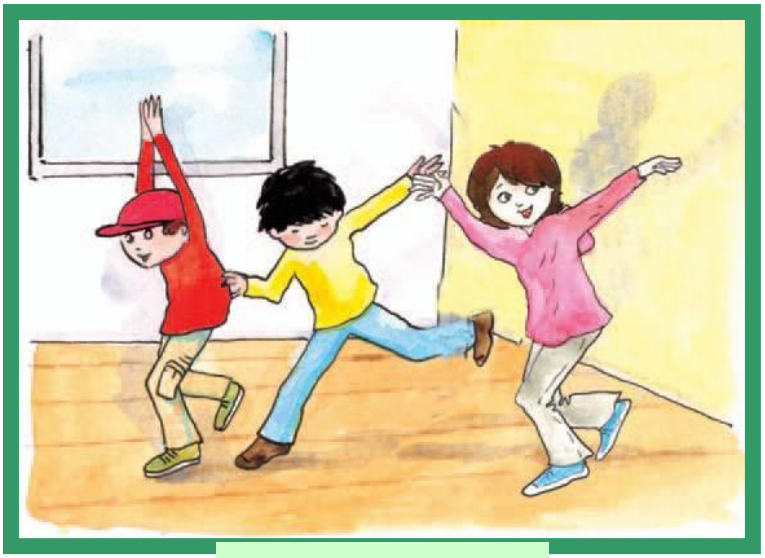

Διαλέξτε ένα θέμα. Χωριστείτε σε ομάδες και παίξτε παντομίμα.

Εγώ θα κάνω τον αρχηγό των ζώων.

Και εμείς θα κάνουμε τις μαϊμούδες της ζούγκλας.

Βόλτα στο βουνό

Είναι Κυριακή πρωί. Όλα τα παιδιά πηγαίνουν στο κοντινό βουνό. Μαζί τους είναι οι γονείς του Άρη, της Μαρίνας και της Αγγελικής.

Όλα τα δέντρα έχουν χεμίσει φύλλα. Τα λουλούδια μυρίζουν ωραία. Παντού έχουν φυτρώσει κατακόκκινες παπαρούνες, κίτρινες κι άσπρες μαργαρίτες. Τα πουλιά κελαηδούν και πετούν από κλαδί σε κλαδί. Ψάχνουν τροφή για τα μικρά τους.

Οι μέλισσες ζουζουνίζουν και μαζεύουν τον χυμό των λουλουδιών για να τον κάνουν μέλι. Οι πολύχρωμες πεταλούδες μοιάζουν σαν να χορεύουν στον αέρα. Μικρά και μεγάλα μυρμήγκια σκάβουν τις φωλιές τους και μαζεύουν την τροφή τους.

Τα παιδιά αφήνουν τα ποδήλατά τους. Τρέχουν και παίζουν στο λιβάδι.
Ο Μολύβιος σκάβει στο χώμα και κρύβει ένα κόκαλο. Η Μαρίνα κοιτάζει ψηλά

και φωνάζει χαρούμενα:
- Ψηλά στον ουρανό βλέπω χελιδόνια!

Εγώ **κρύβω** ένα κόκαλο, εσύ, μυρμήγκι, **κρύβεις** ένα ψίχουλο, η μέλισσα **κρύβει** το μέλι.

Εμείς **κρύβουμε** κόκαλα, εσείς, μυρμήγκια, **κρύβετε** ψίχουλα, οι μέλισσες **κρύβουν** το μέλι.

Στο λιβάδι υπάρχει και μια ροδακινιά. Παρατήρησε τις εικόνες.
Κάθε εποχή του χρόνου η ροδακινιά αλλάζει.
Γράψε κάτω από κάθε εικόνα την εποχή που ταιριάζει.

καλοκαίρι

άνοιξη

χειμώνας

φθινόπωρο

Πώς είναι η ροδακινιά σε κάθε εποχή;
Να την περιγράψεις.

Τον χειμώνα η ροδακινιά δεν έχει φύλλα. Τα κλαδιά της είναι γυμνά. Την_____

Το κοτσύφι

- Παιδιά, ελάτε γρήγορα, φωνάζει η Αγγελική. Ένα πουλί! Ένα μικρό μαύρο πουλί!
- Ένα μικρό μαύρο πουλί περπατά στο μονοπάτι. Ελπίζω να μη φύγει, είπε ο Άρης.

- Δε θα φύγει, αν δεν το τρομάξετε. Γεια σας, είμαι η Κατερίνα. Είμαι δασοφύλακας. Το πουλί αυτό είναι κοτσύφι. Έχει στη φωλιά του κοτσυφάκια. Μαζεύει τροφή και τα ταΐζει. Τα κοτσύφια τρώνε σκουλήκια, έντομα και μικρούς καρπούς. Εδώ ζουν αρκετά κοτσύφια. Χτίζουν τις φωλιές τους σε χαμηλά κλαδιά και θάμνους. Τον χειμώνα δε βρίσκουν εύκολα τροφή. Η παγωνιά τα φοβίζει. Γι' αυτό

λίγο καιρό πριν έρθει η άνοιξη, σφυρίζουν από τη χαρά τους. Όσοι ακούνε το σφύριγμά τους, ξέρουν ότι η άνοιξη πλησιάζει.

Κι εγώ **γαβγίζω** από χαρά, όταν με **χαϊδεύουν**.

Την επόμενη μέρα η Μαρίνα πήγε στη δημοτική βιβλιοθήκη. Δανείστηκε ένα βιβλίο με πληροφορίες για πουλιά. Το διαβάζουν όλοι μαζί.

ΤΑ ΚΟΤΣΥΦΙΑ

1

Το αρσενικό κοτσύφι
έχει κατάμαυρο χρώμα.
Το θηλυκό έχει καστανό σκούρο χρώμα. Το ράμφος τους είναι λεπτό και έχει χρώμα κίτρινο σκούρο. Τα μάτια τους είναι μεγάλα.

Το κοτσύφι πετά γρήγορα.
Φτερουγίζει
χαμηλά, κοντά
στη γη.

2

Το θηλυκό γεννάει
στην αρχή
της άνοιξης
4-6 πρασινωπά αυγά. Σε
δύο βδομάδες σκάνε τα
αυγά και βγαίνουν
τα κοτσυφάκια. Οι γονείς
φροντίζουν τα μικρά τους.

3

Το κοτσύφι
τον χειμώνα
δε βρίσκει τροφή.

4

Γι’ αυτό ψάχνει για τροφή
στις αυλές των σπιτιών.

Την άνοιξη και
το καλοκαίρι
το κοτσύφι
κελαηδάει. Το τραγούδι
του είναι πολύ μελωδικό.

5

Το ημερολόγιο της Μαρίνας

Δευτέρα 20 Απριλίου

Αγαπημένο μου ημερολόγιο,
Είμαι πολύ χαρούμενη. Χθες πήγαμε βόλτα στο βουνό με τα ποδήλατά μας. Τρέξαμε και παίξαμε κυνηγητό. Τα πουλιά

κελαηδούσαν και πετούσαν από κλαδί σε κλαδί. Έψαχναν τροφή για τα μικρά τους. Οι μελισσούλες ζουζούνιζαν. Ήταν πολύ όμορφα. Ο Μολύβιος έσκαψε, έκρυψε ένα κόκαλο και το σκέπασε με χώμα.

Η Αγγελική είδε ένα μαύρο πουλί που περπατούσε στο μονοπάτι. Ήταν κοτσύφι. Είχε και κοτσυφάκια. Μας το είπε η κυρία Κατερίνα, που είναι δασοφύλακας. Μας έμαθε και ένα ποιηματάκι: « Κάνει

κρύο, κάνει τσίφι για το δόλιο το κοτσύφι».

Την ώρα που παίζαμε κρυφτό, άκουσα ένα σιγανό τσίου τσίου. Κοίταξα γύρω μου. Στο χώμα, δίπλα σε έναν θάμνο, ήταν ένα κοτσυφάκι. Το καημένο είχε πέσει από τη φωλιά του. Το έπιασα προσεκτικά και το έβαλα στη φωλιά, δίπλα στα αδελφάκια του. Σε λίγο γύρισαν και οι γονείς τους φέρνοντας σκουληκάκια.

Περιμένω με αγωνία πότε θα ξαναπάμε στο βουνό.

Γεια σου, κότσυφα

«Μια μέρα ο Μάρτης συνάντησε τον κότσυφα.
- Γεια σου, κότσυφα, του είπε.
- Για να σου πω, απάντησε ο κότσυφας θυμωμένος. Δε με λένε σκέτο κότσυφα. Με λένε κυρ κότσυφα κι αφέντη κιτρινομύτη, γιατί πρώτος απ' όλα τα πουλιά έφτιαξα τη φωλιά μου. Γέννησα τ' αυγά μου κι όπου να 'ναι θα δεις και τα παιδιά μου.

Ο Μάρτης κούνησε το κεφάλι του. Την άλλη μέρα έπιασε τόσο κρύο, που τα αυγά του κότσυφα έσπασαν.

Πριν έρθει ο Απρίλης, ο Μάρτης συνάντησε ξανά τον κότσυφα.

- Καλημέρα, κότσυφα και κυρ κότσυφα κι αφέντη κιτρινομύτη!

- Δεν είμαι πια κότσυφας και κυρ κότσυφας κι αφέντης κιτρινομύτης. Με ξεχέλασες, Μάρτη! Τη μια μέρα κάνεις κρύο, την άλλη

κάνεις ζέστη. Πάει η φωλιά μου, πάνε και τ' αυγά μου!

Όμως ο κότσυφας, όταν ζέστανε ο καιρός, έφτιαξε καινούρια φωλιά και γέννησε ξανά αυγά.»

Διασκευή λαϊκής παράδοσης

Πασχαλινό

Πέντε μέρες μόνο μένουν
για ν’ αρχίσουν οι γιορτές
της Μεγάλης Εβδομάδας
κι οι πασχαλινές χαρές.
Πώς μ’ αρέσουν
οι καμπάνες
να χτυπούν νυχτερινές…
Και μοσκοβολούν
οι φούρνοι
απ’ τις τόσες μυρωδιές…
Τα τραπέζια κοκκινίζουν
απ’ τα κόκκινα τ’ αυγά.
Κι ένας τ’ άλλου
τα τσουγκρίζουν

και του λεν: χρόνια πολλά…

Έλλη Αλεξίου

Αλεξίου, Έ. 1983. Τραγουδώ και χορεύω. Αθήνα: Καστανιώτης

Πασχαλινά κουλούρια

Τα παλιά χρόνια, τις παραμονές του Πάσχα οι άνθρωποι έφτιαχναν κουλούρια. Τα έπλαθαν έτσι, ώστε να μοιάζουν με ζώα, πουλιά, ψάρια, ανθρωπάκια.

Τους έβαζαν για μάτια και στόμα γαρίφαλα ή ξυλάκια κανέλας. Στη μέση, συχνά έβαζαν ένα κόκκινο αυγό.

Διασκευή από το βιβλίο
Πέρδικες και πουλιά,
Οι μικροί λαογράφοι 5,
του Μουσείου Ελληνικής
Λαϊκής Τέχνης

Λαζαράκι από την
Κω, Δωδεκάνησα

Πασχαλινό
κουλούρι
για τα βαφτιστήρια

Ο κόσμος των βιβλίων

Στη βιβλιοθήκη

Να σας διαβάσω;

Το αλφαβητάρι με τον Ήλιο

Θα γράψουμε το δικό μας βιβλίο

Έκθεση βιβλίου

Αντίο, όνειρά μου

Στη βιβλιοθήκη

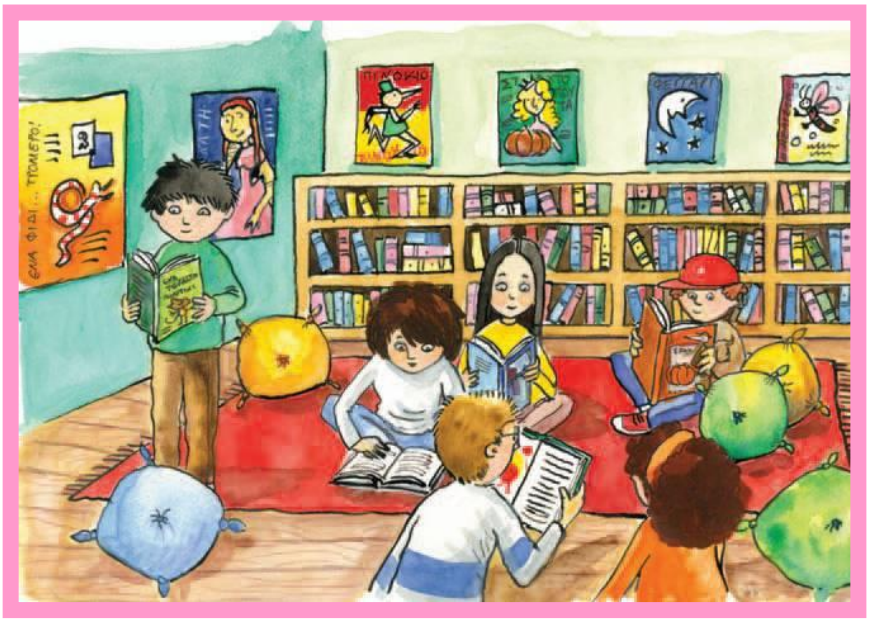

Τα παιδιά κανόνισαν να πάνε στη βιβλιοθήκη. Ήθελαν να επιστρέψουν το βιβλίο για τα πουλιά.

Πήγαν στην αίθουσα με τα παιδικά βιβλία. Οι τοίχοι ήταν χεμάτοι ράφια με βιβλία. Βιβλία μεχάλα και βιβλία μικρά, βιβλία χοντρά

και βιβλία λεπτά. Βιβλία με σκληρό εξώφυλλο και βιβλία με μαλακό εξώφυλλο. Βιβλία παλιά και βιβλία καινούρια. Πάνω από τα ράφια ήταν κολλημένες αφίσες για βιβλία και εικόνες με ήρωες βιβλίων. Στη μέση υπήρχαν δύο μεγάλα τραπέζια με καρέκλες. Σε μια γωνιά τα παιδιά είδαν ένα χαλί με πολλά μαξιλάρια.

Η υπεύθυνη της βιβλιοθήκης τους καλημέρισε και τους ρώτησε τι βιβλία θα ήθελαν.

- Πείτε μου, παιδιά! Τι σας ενδιαφέρει; Στα βιβλία μπορούμε να βρούμε τα πάντα.

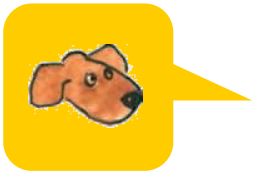

Ζητώ ένα βιβλίο με ήρωες ανθρώπους και το ξεφυλλίζω.
Χτες εγώ ζήτησα ένα βιβλίο με ήρωες ανθρώπους και το ξεφύλλισα.

Ο Άρης ζήτησε ένα βιβλίο με παραμύθια. Η Αγγελική ζήτησε ένα βιβλίο με περιπέτειες. Ο Σαμπέρ ένα βιβλίο με πληροφορίες για τα ζώα του δάσους.

Η υπεύθυνη της βιβλιοθήκης έφερε πολλά βιβλία με τα θέματα που της ζήτησαν τα παιδιά. Τα παιδιά έκατσαν στα μαξιλάρια και ξεφύλλισαν τα βιβλία.
Η Μαρίνα άρχισε να διαβάζει το βιβλίο που διάλεξε. Ο τίτλος του ήταν «Το γαϊτανάκι»*.

*Το γαϊτανάκι: είναι ένας χορός και μαζί παιχνίδι. Όλα τα παιδιά πιάνονται σε κύκλο και χορεύουν.

Για να δανειστεί η Μαρίνα το βιβλίο, πρέπει να γράψει το όνομα του συγγραφέα και τον τίτλο του βιβλίου. Βοήθησέ τη.

Συγγραφέας:
Ευγένιος Τριβιζάς

Τίτλος:
Τα τρία μικρά λυκάκια

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΤΡΙΒΙΖΑΣ
Τα τρία μικρά λυκάκια
Εικονογράφηση.: Έλεν Οξένμπερυ

Ζωρζ Σαρή
το γαϊτανάκι
Εικονογράφηση: Αγγελική Μακρή

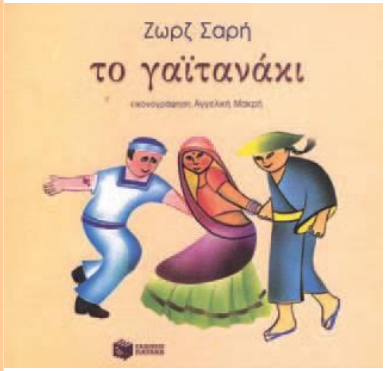

Συγγραφέας:

_____

Τίτλος:

_____

Γράψτε έναν κατάλογο με τους τίτλους των βιβλίων που έχετε στην τάξη σας.

Να σας διαβάσω;

Λίγες μέρες μετά, η Μαρίνα διαβάζει στους φίλους της ένα κομμάτι από το βιβλίο «Το γαϊτανάκι».

Μια φορά, δεν πάει καιρός, ζούσε σ' ένα μικρό χωριό, κάπου εδώ κοντά, ένας άνθρωπος πολύ σοφός και πολύ γέρος. Η πλάτη του ήταν σκυφτή – τόσο σκυφτή, που η άσπρη του γενειάδα άγγιζε τη γη. Είχε διαβάσει τα βιβλία

όλου του κόσμου και είχε μάθει τις γλώσσες όλων των ανθρώπων. Ζούσε απόμερα, σ' ένα μικρό σπιτάκι, ολομόναχος. Στον κήπο του φύτρωναν και άνθιζαν όλων των λογιών τα λουλούδια: τριαντάφυλλα, τουλίπες, μαργαρίτες, κυκλάμινα, ζουμπούλια και όμορφα κατακόκκινα γαρίφαλα.

Οι συγχωριανοί του πολύ τον αγαπούσαν και όλοι τον φώναζαν«ο κυρ Νικόλας ο Γαρίφαλος».

Εγώ όταν ήμουν μικρός, έτρεχα συνέχεια και δε σταματούσα.

Κάποιο δειλινό, όταν ο ήλιος καλησπέριζε τη νύχτα, που σκαρφάλωνε πίσω από το βουνό, τρία κοριτσάκια πέρασαν μπροστά από τον κήπο του κυρ Νικόλα, τραγουδώντας τούτο το όμορφο τραγούδι:

Αν όλα τα παιδιά της Γης
πιάναν χερά τα χέρια,
κορίτσια, αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό,

ο κύκλος θα γινότανε πολύ
πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ’ αγκάλιαζε, θαρρώ.

Ζωρζ Σαρή

Σαρή, Ζ. Το γαϊτανάκι. 2004[12]. Αθήνα: Πατάκης. Η εικονογράφηση είναι της Α. Μακρή και προέρχεται από την πρωτότυπη έκδοση.

- Και τι έκανε μετά ο κυρ Νικόλας; ρωτάει ο Σαμπέρ. Έκανε έναν απλό υπολογισμό, λέει η Μαρίνα. Αν όλοι οι νέοι όλου του κόσμου, αγόρια και κορίτσια, δώσουν τα χέρια μια ορισμένη μέρα, σε μια ορισμένη στιγμή, μπορούν να φτιάξουν ένα γαϊτανάκι γύρω από τη Γη και όλοι μαζί, αγαπημένοι, να τραγουδήσουν και να χορέψουν. Ο κυρ Νικόλας αποφάσισε να κάνει τον γύρο του κόσμου και

να μιλήσει σε όλους για την ιδέα του. Ήταν σίγουρος πως θα την καταλάβουν και θα τη δεχτούν.

Το Αλφαβητάρι με τον Ήλιο

Ύστερα ο Ορφέας διάβασε στους φίλους του ένα κομμάτι από ένα παλιό αλφαβητάρι.

Ο Ρήγας καπετάνιος

Μια βαρκούλα ήταν δεμένη στην ακροχιαλιά.
«Να η βάρκα του χερο-Κοσμά! Την παίρνουμε να

πάμε ταξίδι;» λέει ο Ρήγας.
«Θα μας δει, και θα χαλάσει τον κόσμο από τις φωνές» είπαν τ' άλλα παιδιά.
«Δε μαλώνει ο γερο-Κοσμάς» λέει ο Ρήγας.
Λίγα παιδιά πήγαν μαζί με τον Ρήγα. Ζύγωσαν τη βάρκα και πήδησαν μέσα. Λύνουν το σκοινί και τραβούν μακριά. Ωραία που πηγαίνει η βαρκούλα με το κάτασπρο πανί! «Καλό ταξίδι! Χαιρετίσματα στους δικούς μας!» τους φωνά-ζουν από την ακρογιαλιά.

σ γ

σ β

Ξαφνικά φύσηξε δυνατός αέρας. Ύστερα άστραψε ο συννεφιασμένος ουρανός και μπουμπούνισε. Τι μπόρα ήταν εκείνη! Πρώτη φορά είδαν να πέφτει τόσο νερό.
Η θάλασσα θύμωνε και φούσκωνε. Η βάρκα πήγαινε εδώ και ’κει. Ζαλισμένος ο Ρήγας δεν ξέρει τι να κάμει.
Μα να, τους βλέπει ο Σγουρός, ο ψαράς. Πηδά σε μια βάρκα και πηγαίνει

κοντά τους. Σε λίγο τους βγάζει στην ακρογιαλιά. Όλοι τους είναι καταμουσκεμένοι.
«Ε, καπετάνιε!» λέει ο Σγουρός στον Ρήγα. «Δε φτάνει μοναχά η βάρκα, χρειάζεται και ο καραβοκύρης!»

Δημαράς, Α. (επιμ.) 1976. Το Αλφαβητάρι με τον Ήλιο. Αθήνα: Ερμής. Η εικονογράφηση είναι του Κ. Μαλέα και προέρχεται από την πρωτότυπη έκδοση.

- Τι πρότεινε ο Ρήγας στα άλλα παιδιά;
- Γιατί νομίζεις πως δεν πήγαν όλα τα παιδιά μαζί του;
- Τι συνέβη ξαφνικά;
- Τι είπε στον Ρήγα ο Σγουρός, ο ψαράς;
- Τι νομίζεις ότι εννοούσε;

Ανεβαίνω, κατεβαίνω και στο σπίτι μπαίνω, βγαίνω.

Τη μουσούδα μου
πλένω,
φιόγκο στην ουρά μου
δένω,
ήσυχη ποτέ δε μένω.

Όταν θυμώνω,
με τη γάτα μαλώνω
και μετά φιλιώνω.

Θα γράψουμε
το δικό μας βιβλίο

- Κύριε, πήγαμε
στη δημοτική βιβλιοθήκη
και είδαμε πολλά βιβλία.
Διαβάσαμε για
την περιπέτεια του Ρήγα
στη θάλασσα, διαβάσαμε
και για έναν άνθρωπο που
αγαπούσε πολύ τα βιβλία,

τον κυρ Γαρίφαλο, είπε ο Άρης.
- Μακάρι να μπορούσαμε να γράφαμε κι εμείς βιβλία, είπε η Ιωάννα.
- Μπορείτε να γίνετε κι εσείς συγγραφείς. Να γράψετε δικές σας ιστορίες. Καθένας σας μπορεί να σκεφτεί μια περιπέτειά του, μια αστεία ιστορία, κάτι που τον έκανε να χαρεί ή να στεναχωρηθεί. Θυμάστε τότε που ήρθε στην τάξη μας το σκυλάκι της Ιωάννας; είπε ο δάσκαλος.

- Α, ναι, κύριε, φώναξε η Ελένη. Θα γράψω εγώ γι' αυτό.
- Εγώ θα γράψω για τη μέρα που ζωγραφίσαμε όλοι μαζί τη μάντρα του σχολείου, είπε ο Δαμιανός.
- Κι εγώ θα πω για τη ζαβολιά της γάτας στην παράσταση του Καραγκιόζη, είπε η Ιωάννα.
- Εγώ να περιγράψω την επίσκεψή μας στο Ναυτικό Μουσείο; ρώτησε η Φωτεινή.
- Θα κάνουμε ένα βιβλίο.

Θα κάνουμε ένα μεγάλο βιβλίο, φώναξε ο Γιάννης.
- Θα κάνουμε ένα μεγάλο βιβλίο με ιστορίες της τάξης μας, συμπλήρωσε ο Πέτρος.
- Θα είναι το ημερολόγιο της τάξης μας, είπε ο δάσκαλος.
- Και τι θα κάνουμε με τα λάθη της ορθογραφίας; ρώτησε ο Κωνσταντίνος.
- Θα τα διορθώσουμε με τη βοήθεια του λεξικού, είπε ο δάσκαλος. Μόλις θα τελειώσετε τις ιστορίες σας,

θα τις γράψουμε στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Μετά θα εικονογραφήσουμε το βιβλίο, ζωγραφίζοντας όλες τις σελίδες του και το εξώφυλλο. Θα γράψουμε τον τίτλο και το βιβλίο μας θα είναι έτοιμο.

Άνοιξε τον 1ο τόμο του βιβλίου σου στη σελίδα 28. Παρατήρησε τη ζωγραφιά. Συμπλήρωσε ό,τι λείπει. Θα μάθεις τι έγραψε ο Δαμιανός.

Ζωγραφιές στη μάντρα

Μια μέρα είπαμε στην τάξη να ζωγραφίσουμε τη μάντρα του σχολείου. Ήρθαν και οι γονείς μας.
Η μαμά της Φωτεινής έφερε κουλουράκια. Ζωγραφίσαμε μια καμηλοπάρδαλη,

Εχώ πασάλειψα κατά λάθος το χέρι του Γιάννη. Ο Γιάννης έπεσε πάνω στα κουλουράκια. Δεν τα έλιωσε όλα. Ήταν πολύ νόστιμα.

Εχώ θα γράψω την ιστορία της ζωής μου.

Έκθεση βιβλίου

Η ιδέα που είχαν τα παιδιά της πρώτης τάξης να φτιάξουν βιβλίο άρεσε σε όλους. Έτσι όλες οι τάξεις του σχολείου άρχισαν να φτιάχνουν βιβλία. Αποφάσισαν να τα παρουσιάσουν στην έκθεση βιβλίου του σχολείου τους.
Η διευθύντρια του σχολείου ετοίμασε μια ανακοίνωση.

2ο Δημοτικό Σχολείο Αιγαίου 12

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στις 22 Μαΐου θα γίνει στο σχολείο μας, όπως κάθε χρόνο, έκθεση παιδικού βιβλίου. Στην έκθεση θα υπάρχει μεγάλη ποικιλία βιβλίων. Γονείς και παιδιά θα μπορέσουν να τα ξεφυλλίσουν και να διαλέξουν.

Φέτος στην έκθεση οι μαθητές και οι μαθήτριες του σχολείου μας

θα παρουσιάσουν τα βιβλία που δημιούργησαν ομαδικά.

Ώρες λειτουργίας:
5-8 το απόγευμα

Οι δάσκαλοι και
οι δασκάλες

Η διευθύντρια
Χριστίνα Μελά

Η πρώτη τάξη σκέφτηκε να ετοιμάσει τις προσκλήσεις για την έκθεση βιβλίου.

Ιωάννα: Εμείς θα ετοιμάσουμε την πρόσκληση.

Πέτρος: Εμείς θα ετοιμάσουμε την πρόσκληση για την έκθεση.

Ελένη: Εμείς θα ετοιμάσουμε την πρόσκληση για την έκθεση του βιβλίου.

Δαμιανός: Εμείς θα ετοιμάσουμε την πρόσκληση για την έκθεση του βιβλίου στο σχολείο.

Τα παιδιά έφεραν διάφορες προσκλήσεις για να πάρουν ιδέες.

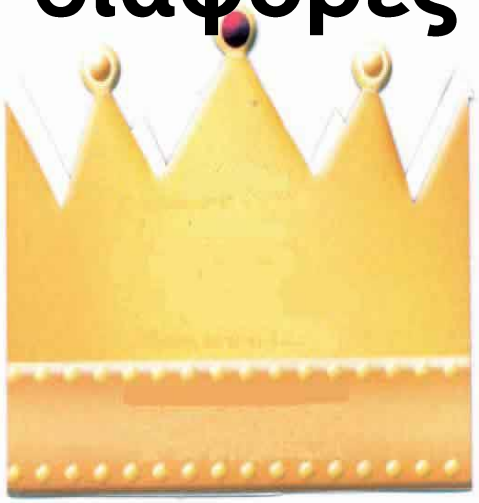

Πρόσκληση

Τζόνι Ροντάρι
Οι περιπέτειες του βασιλιά Μίδα

Κυριακή 17 Οκτωβρίου 2004
Θέατρο Βεάκη, Στουρνάρη 32

Θίασος Πολιτιστική Παρέμβαση

Η ΣΤ΄ τάξη του 49ου Δ.Σ. Αθηνών σας προσκαλεί στην παρουσίαση του περιβαλλοντικού Προγράμματος «Περιβάλλον και Πολιτισμός στη γειτονιά μας: Μοναστηράκι – Κουμουνδούρου – Ψυρρή» το Σάββατο 11 Ιουνίου 2005 στις 6:30 το απόγευμα στο σχολείο μας.

Κάθε πρόσκληση μας δίνει ορισμένες πληροφορίες. Διαβάστε προσεκτικά τις προσκλήσεις.

- **Ποιος μας προσκαλεί;**
- **Για ποιο λόγο μας προσκαλεί;**
- **Ποια μέρα και ώρα πρέπει να είμαστε εκεί που μας προσκαλούν;**
- **Πού μας προσκαλούν;**

Αντίο, όνειρά μου

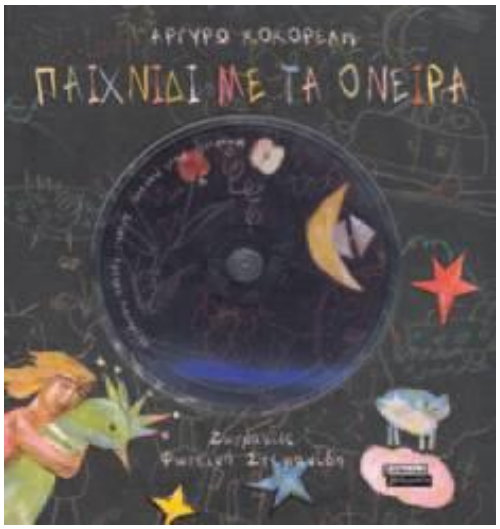

Ήμουνα σε μια θάλασσα
απέραντη, γαλάζια,
γοργόνες με νανούριζαν,
μου κάναν χίλια νάζια.

Μετά στο δάσος βρέθηκα
μαζί με τις μαϊμούδες
και έτρωγα φραγκόσυκα
με δυο χοντρές αρκούδες.

Στον Άρη προσγειώθηκα,
τους εξωγήινους είδα,
μα απ’ το διαστημόπλοιο
έφυγε μία βίδα.

Και ξαφνικά ακούστηκε
μία φωνή ξιδάτη,
ήτανε η μανούλα μου:
«Για σήκω απ’ το
κρεβάτι!».

Αχ, αντίο, όνειρά μου,
πρέπει τώρα να ξυπνήσω,
τη δασκάλα ποιος ακούει
στο σχολείο αν αργήσω.

Αργυρώ Κοκορέλη

Κοκορέλη, Α. 2004.
Αντίο, όνειρα μου. Αθήνα:
Ελληνικά γράμματα.
Η εικονογράφηση είναι
της Φ. Στεφανίδου και
προέρχεται από την
πρωτότυπη έκδοση.

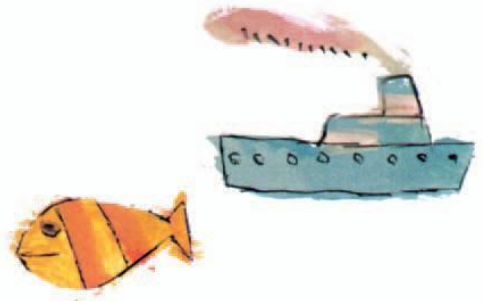

Το κοχύλι

Καλοκαιρινή εκδρομή

Ίχνη στην άμμο

Η χελώνα Καρέττα Καρέττα

Η σπηλιά

Αρχαίοι μύθοι

Η μπουρού

Τα τζιτζίκια

Κοχύλι

Καλοκαιρινή εκδρομή

Πρώτες μέρες του καλοκαιριού. Ο καιρός έχει ζεστάνει. Οι γονείς των παιδιών είχαν υποσχεθεί σε όλη την παρέα μια εκδρομή στη θάλασσα. Την Κυριακή θα πάνε στην Ψιλή Άμμο.

Από τη ανυπομονησία τους όλα τα παιδιά ξύπνησαν πρωί πρωί, πριν ακόμη χτυπήσει το ξυπνητήρι. Ετοίμασαν τα εκδρομικά τους σακίδια, φόρεσαν τα καπέλα τους

και να τα τώρα στον σταθμό των λεωφορείων. Η ώρα είναι 9. Κοιτάζουν τον πίνακα με τα δρομολόγια. Προσπαθούν να βρουν τι ώρα φεύγει λεωφορείο για την Ψιλή Άμμο.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΩΡΕΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗΣ			
Πυργί		Ψιλή Άμμος	
πρωί	από- γευμα	πρωί	από- γευμα
8 9 11	3 6 8	7 9 10 11	2 3 5 7

Το λεωφορείο των 9 ήταν χεμάτο.
Παρατήρησε τον πίνακα με τα δρομολόγια και απάντησε.

- **Τι ώρα θα φύγουν τα παιδιά; _____**
- **Πόση ώρα θα περιμένουν για το επόμενο δρομολόγιο; _____**
- **Η διαδρομή μέχρι την Ψιλή Άμμο είναι μία ώρα. Τι ώρα θα φτάσουν εκεί;**

_____

Ίχνη στην άμμο

- Κάνουμε ένα μεγάλο κάστρο από άμμο; πρότεινε η Μαρίνα. Άρη και Ιωάννα, εσείς θα κουβαλήσετε άμμο με τα κουβαδάκια σας. Η Αγγελική, ο Μολύβιος και εγώ θα ψάξουμε για αχιβά-δες για να το στολίσουμε.

- Παιδιά, ελάτε γρήγορα! Κοιτάξτε τι βρήκε ο Μολύβιος! Κάτι μεγάλα στρογγυλά ίχνη που ξεκινούν από τη θάλασσα, φώναξε ο Σαμπέρ. Ας τα ακολουθήσουμε.

Ξαφνικά τα ίχνη σταματούν. Τα παιδιά κοιτάζουν γύρω τους με απορία. Εκείνη τη στιγμή τους πλησιάζει η μαμά του Ορφέα.

- Παιδιά, προσέχετε πού πατάτε! Μην ανακατεύετε καθόλου την άμμο.

Βρήκατε τα ίχνη μιας θαλάσσιας χελώνας.
Μια χελώνα κάπου εδώ έχει θάψει τα αυγά της. Στην άκρη της παραλίας υπάρχει μια ταμπέλα με πληροφορίες και φωτογραφίες. Πάμε όλοι μαζί να τη δούμε.

Η χελώνα
Καρέττα Καρέττα

ΚΑΡΕΤΤΑ ΚΑΡΕΤΤΑ

Η θαλάσσια χελώνα είναι ερπετό. Ζει στη θάλασσα εδώ και εκατομμύρια χρόνια, από την εποχή των δεινοσαύρων. Το καβούκι της έχει σχήμα καρδιάς. Τρώει καβούρια, αστερίες, μέδουσες, αχινούς, σφουγγάρια και καλαμαράκια.

1

2

Από το τέλος του Μαΐου και μετά οι θηλυκές χελώνες βγαίνουν στη στεριά μόνο για να γεννήσουν. Γεννούν πάντα στην παραλία που γεννήθηκαν και οι ίδιες.

3

Οι χελώνες βγαίνουν από τη θάλασσα τη νύχτα, ανοίγουν τρύπες

στην άμμο, γεννούν εκεί τα αυγά τους και τα σκεπάζουν.

Θα γίνω φίλος με τον γλάρο, τον κάβουρα, τον αχινό, τον αστερία και το χελωνάκι.

Σε κάθε τρύπα αφήνουν περίπου 120 αυγά. Μένουν θαμμένα στην άμμο δύο μήνες και τα ζεσταίνει ο ήλιος. Οι χελώνες κρύβουν τα αυγά τους καλά, για να μην τα βρει κάποιο ζώο και τα φάει.

4

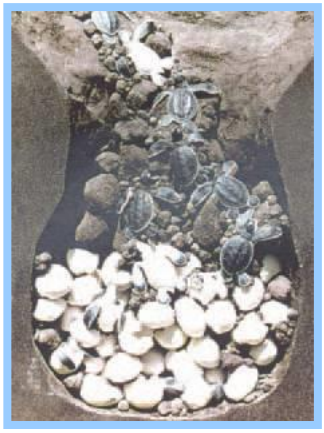

5

Μόλις τα χελωνάκια βγουν από τα αυγά, τρέχουν προς τη θάλασσα.

Πολλά δεν προλαβαίνουν να φτάσουν στο νερό, γιατί τα τρώνε τα θαλασσοπού-λια. Όμως κι αυτά που φτάνουν στο νερό κινδυνεύουν από τα μεγάλα ψάρια. Ελάχιστα μικρά καταφέρνουν να γίνουν μεγάλες χελώνες.

6

Οι κίνδυνοι για τις θαλάσσιες χελώνες είναι πολλοί. Πιάνονται στα μεγάλα δίχτυα και πνίγονται, επειδή δεν

μπορούν να πάρουν αέρα. Τρώνε πλαστικές σακούλες, γιατί νομίζουν ότι είναι μέδουσες και πεθαίνουν. Αν οι παραλίες έχουν φώτα και φασαρία, δεν μπορούν να γεννήσουν.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ

Αρχαίοι μύθοι

- Υπάρχει ένας αρχαίος μύθος από την Ινδία για τη θαλάσσια χελώνα, λέει ο μπαμπάς του Σαμπέρ. Στα αρχαία χρόνια οι άνθρωποι πίστευαν ότι τρεις ελέφαντες κουβαλούσαν τη Γη στις ράχες τους. Αυτούς τους ελέφαντες τους κουβαλούσε πάνω στο καβούκι της μια τεράστια θαλάσσια χελώνα. Η χελώνα κολυμπούσε σε μια θάλασσα χωρίς αρχή και τέλος.

Λένε πως, αν η χελώνα πάψει να υπάρχει, οι ελέφαντες θα χάσουν την ισορροπία τους. Τότε η Γη θα γλιστρήσει από τις ράχες τους και θα χαθεί.
- Και στην αρχαία Ελλάδα πίστευαν ότι η θαλάσσια χελώνα ήταν σπουδαίο ζώο, λέει η μαμά του Ορφέα. Γι' αυτό την είχαν σχεδιάσει πάνω σε νομίσματα. Έλεγαν ότι ήταν το αγαπημένο ζώο της Αφροδίτης, της θεάς της ομορφιάς.

- Παλιά οι ψαράδες πίστευαν ότι θα είχαν καλό ταξίδι αν έβλεπαν χελώνα να κολυμπάει δεξιά από τη βάρκα τους. Όταν έβλεπαν τη χελώνα αριστερά, πίστευαν ότι θα είχαν κακό ταξίδι, συμπληρώνει ο μπαμπάς της Αγγελικής.

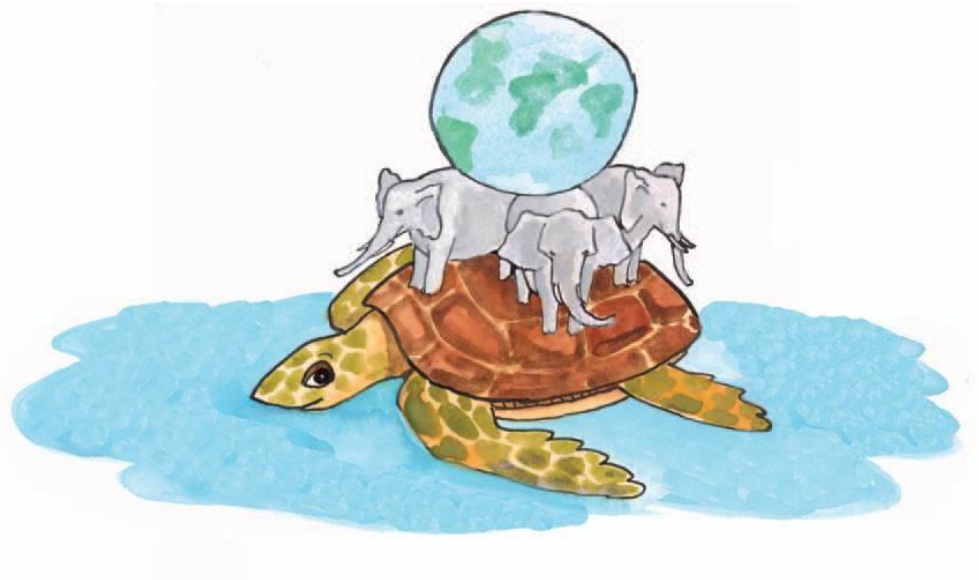

Η σπηλιά

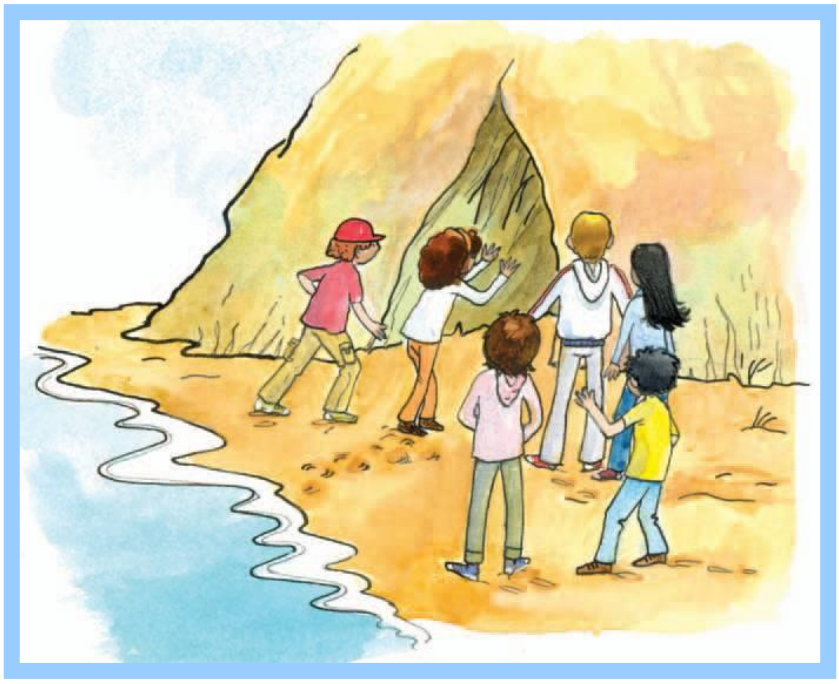

Ξαφνικά ο Μολύβιος αρχίζει να τρέχει. Τα παιδιά τον βλέπουν να χώνεται ανάμεσα στα βράχια. Το σκυλάκι χάνεται από τα μάτια τους.

Όλοι ψάχνουν να τον βρουν. Οι πατημασιές του οδηγούν πίσω από έναν

μεγάλο βράχο. Τα παιδιά βρίσκονται μπροστά στην είσοδο μιας σπηλιάς.
- Λέτε να είναι σπηλιά πειρατών; ρωτάει η Ιωάννα. Φοβάμαι λίγο.
- Μη φοβάσαι. Θα σου κρατώ το χέρι. Έτσι δε θα φοβάμαι ούτε εγώ, λέει ο Άρης. Ας μπούμε.
- Ακούγεται ένας θόρυβος, ψιθυρίζει ο Σαμπέρ.
- Μου φαίνεται σαν ροχαλητό. Μήπως είναι κάποιος πειρατής που κοιμάται; ρωτάει η Ιωάννα.

- Παιδιά, μη χάνετε το θάρρος σας, φωνάζει η Μαρίνα. Ο Μολύβιος είναι που χρυλίζει.
- Κάτι θα βρήκε. Πάμε να δούμε, λέει ο Ορφέας.

Κρύβομαι στη σπηλιά.
Εσύ, κάβουρα,
κρύβεσαι στα βότσαλα.
Ο αχινός κρύβεται
στα βράχια.
Τα ψάρια κρύβονται
στη θάλασσα.

Η μπουρού

Τα παιδιά βρήκαν τον Μολύβιο. Κι αυτός είχε βρει τον θησαυρό που κρυβόταν στη σπηλιά. Είχε σταθεί μπροστά σε ένα μεγάλο κοχύλι και το γάβγιζε. Ήταν μια μπουρού. Στα παλιά χρόνια οι ναυτικοί φυσούσαν μέσα σε τέτοια κοχύλια. Έβγαινε ένας

δυνατός ήχος. Έτσι ειδοποιούσαν ότι φτάνουν στη στεριά.
- Με μια μπουρού σφύριζε και ο Τρίτωνας, είπε η Μαρίνα. Ένας αρχαίος ελληνικός μύθος έλεγε ότι ο Τρίτωνας ζούσε στη θάλασσα. Αυτός είχε σώμα ανθρώπου και ουρά ψαριού, όπως οι γοργόνες. Ήταν γιος του Ποσειδώνα, του θεού της θάλασσας. Όταν ο Τρίτωνας θύμωνε, σήκωνε τρικυμία.
Οι ναυτικοί έχυναν κρασί

στη θάλασσα, για να τον καλοπιάσουν και να έχουν καλό ταξίδι.
- Ας παίξουμε τους πειρατές. Αυτοί οπωσδήποτε θα είχαν μπουρού, φώναξε η Ιωάννα.
- Πάμε στην ακρογιαλιά να φυσήξουμε με την μπουρού. Ίσως κάποιος μας ακούσει και απαντήσει, είπε ο Σαμπέρ.
- Αν βάλουμε το κοχύλι στο αυτί μας, μπορούμε να ακούσουμε το τραγούδι της θάλασσας, είπε η Αγγελική.

- Και να ονειρευτούμε θαλασσινά ταξίδια, συμπλήρωσε ο Άρης.

Ο κάβουρας θα πάρει τη μπουρού.
Αυτός θα την έχει για σπίτι του.

Τα τζιτζίκια

Η Παναγιά το πέλαγο
κρατούσε στην ποδιά της
τη Σίκινο, την Αμοργό
και τ' άλλα τα παιδιά της.

Από την άκρη του καιρού
και πίσω απ' τους χειμώνες
άκουγα σφύριζε η μπουρού
κι έβγαιναν οι Γοργόνες.

Κι εγώ μέσα στους αχινούς
στις χούβες στ’ αρμυρίκια*
σαν τους παλιούς
θαλασσινούς
ρωτούσα τα τζιτζίκια:

---

* αρμυρίκι: μικρό δέντρο που φυτρώνει δίπλα στη θάλασσα.

- Ε, σεις, τζιτζίκια μου
άγγελοι,
γεια σας κι η ώρα η καλή.
Ο βασιλιάς ο ήλιος ζει;
Κι όλ' αποκρίνονταν μαζί:

- Ζει ζει ζει ζει ζει ζει ζει ζει.

Οδυσσέας Ελύτης

Ελύτης, Ο. 1986[3].
Τα ρω του έρωτα.
Αθήνα: Ύψιλον

Κοχύλι

Ένα κοχύλι μου ’δωσαν.

Μέσα του τραγουδά
μια θάλασσα του χάρτη.
Νερό η καρδιά μου γέμισε
με μικρά μικρά ψάρια
από σκιά κι από ασήμι.
Ένα κοχύλι μου ’δωσαν.

Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα

Λόρκα, Φ. Γκ. 1996[4].
Τα ποιήματα.
Μετάφραση Δικταίος, Α.
Αθήνα: Σ. Ι. Ζαχαρόπουλος

Δημήτρης Μυταράς,
Η τόννα

114 / 78

Λέξεις - κλειδιά

Η μετακόμιση

πολυκατοικία, φορτηγό, γείτονας, ξεφορτώνω

Η Αγγελική

Αγγελική, ποδήλατο, όροφος

Παίζουμε παντομίμα;

ομάδα, παντομίμα, επάγγελμα, παίζω

Βόλτα στο βουνό

βουνό, μέλισσα, πουλί, χελιδόνι, πηγαίνω, μυρίζω

Το κοτσύφι

φύλακας, κοτσύφι, χειμώνας, άνοιξη, σφυρίζω, κελαηδώ

Το ημερολόχιο της Μαρίνας

χώμα, προσεκτικά, βάζω, πέφτω

Γεια σου, κότσυφα

φωλιά, Μάρτης, ζέστη, κρύο

Στη βιβλιοθήκη

βιβλιοθήκη, βιβλίο, βιβλιοθηκάριος, ζητώ, διαβάζω

Να σας διαβάσω;

γέρος, γαϊτανάκι, γη, τραγουδώ, χορεύω

Το Αλφαβητάρι με τον Ήλιο

βάρκα, αέρας, θάλασσα, ψαράς, φουσκώνω

Θα γράψουμε το δικό μας βιβλίο

συγγραφέας, περιπέτεια, τάξη, εξώφυλλο, γράφω

Έκθεση βιβλίου

σχολείο, ανακοίνωση, έκθεση, πρόσκληση

Καλοκαιρινή εκδρομή

εκδρομή, θάλασσα, λεωφορείο, δρομολόγιο

Ίχνη στην άμμο

ίχνος, άμμος, χελώνα, αυγό, θάβω, προσέχω, πληροφορία

Η χελώνα Καρέττα Καρέττα

ερπετό, γεννώ, παραλία, σκεπάζω, κίνδυνος, σακούλα, φώτα

Αρχαίοι μύθοι

μύθος, ελέφαντας, κουβαλώ, ταξίδι

Η σπηλιά

σπηλιά, θόρυβος, χάνομαι, ψάχνω

Η μπουρού

κοχύλι, ήχος, Τρίτωνας, ουρά, ναυτικός, κρασί

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΣΕΛ. 37-39: 1. http://www.skiathos.gr/clorida-panida/index.html Πρόγραμμα «Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη & Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος στη νήσο Σκιάθο».
2. http://www.dpgr.gr Φωτ. Aineias
3. www.treknature.com
4. www.turning-earth.co.uk
5. Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καστοριάς.

ΣΕΛ. 47-48: 1. Φωτογραφία, Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης.
2. «Λαζαράκι από την Κω», Δωδεκάνησα. Αρχείο Λουίζας Καραπιδάκη, Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (Κ.Ε.Ε.Λ.).
3. «Πασχαλινό κουλούρι για τα βαφτιστήρια». Μουσείο του Άρτου στην Αμφίκλεια Φθιώτιδας. Αρχείο του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών (Κ.Ε.Ε.Λ.).

ΣΕΛ. 55: Σαρή, Ζ. Το γαϊτανάκι. 2004[12]. Αθήνα: Πατάκης.
2. Τριβιζάς, Ε. 1993. Τα τρία μικρά λυκάκια. Αθήνα: Μίνωας.
ΣΕΛ. 64: Δημαράς, Α. (επιμ.) 1976. Το Αλφαβητάρι με τον Ήλιο. Αθήνα: Ερμής.
ΣΕΛ. 77: Οι ζωγραφιές έγιναν από τους μαθητές της Γ2 τάξης του 70ού Δημοτικού σχολείου Αθηνών. 2004-2005.
ΣΕΛ. 84: Κοκορέλη, Α. 2004. Αντίο, όνειρά μου. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΣΕΛ. 94-98: 1, 2, 3: Αρχέλων, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας.
4. Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών
MEDASSET. Sculpture-McFarland-© D. McFarland
5. Αρχέλων, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας.
6. Μεσογειακός Σύνδεσμος για τη σωτηρία των Θαλάσσιων Χελωνών.

MEDASSET. © Ερευνητικό Κέντρο Ζωολογίας της Νάπολης.
ΣΕΛ. 114: Δημήτρης Μυταράς, Η τόννα. Από το: Μυταράς, Δ. & Κ. Βράτιτς. 1998. Σαράντα ελληνικά κοχύλια. Αθήνα: Καστανιώτης.

Οι φωτογραφίες που δεν αναφέρονται παραπάνω, προέρχονται από το προσωπικό αρχείο της Κ. Κύρδη ή είναι προϊόν ψηφιακής επεξεργασίας της Ου. Λυμπεροπούλου.

Περιεχόμενα του 2ου τόμου του 2ου τεύχους

8η ενότητα:

Άνοιξη

Η μετακόμιση 9
Η Αγγελική 16
Παίζουμε παντομίμα; 21
Βόλτα στο βουνό 27
Το κοτσύφι 45
Το ημερολόγιο της Μαρίνας 40
Γεια σου, κότσυφα, Διασκευή λαϊκής παράδοσης 43

Πασχαλινό
(της Έλλης Αλεξίου)
Πασχαλινά κουλούρια.
Διασκευή από το βιβλίο
Πέρδικες και πουλιά
Οι μικροί λαογράφοι 5,
του Μουσείου Ελληνικής
Λαϊκής Τέχνης 46

9η ενότητα:

Ο κόσμος των βιβλίων
Στη βιβλιοθήκη 50
Να σας διαβάσω;
Αποσπάσματα από
το βιβλίο Το γαϊτανάκι
της Ζωρζ Σαρρή 57

Το Αλφαβητάρι με τον Ήλιο
Απόσπασμα
από το ομότιτλο
αναγνωστικό 64
Θα γράψουμε
το δικό μας βιβλίο 70
Έκθεση βιβλίου 77
Αντίο, όνειρά μου
της Αργυρώς Κοκορέλη ... 84

10η ενότητα:

Το κοχύλι
Καλοκαιρινή εκδρομή 88
Ίχνη στην άμμο 91
Η χελώνα
Καρέττα Καρέττα 94

Αρχαίοι μύθοι 100
Η σπηλιά 103
Η μπουρού 106
Τα τζιτζίκια
του Οδυσσέα Ελύτη 110
Κοχύλι
του Φεντερίκο Γκαρθία
Λόρκα.. 113

Λέξεις - κλειδιά..... 115

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμου και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.